

центральных (республіканських) професійних спілок, організацій роботодавців і Уряду. Функції, права, порядок створення, організації Тристоронньої ради встановлюються Положенням про Тристоронню раду.

У чинному КЗпП України правовий статус органів соціального діалогу не передбачений. Цю прогалину не усунуто й у проєкті Трудового кодексу України. Незважаючи на включення до законопроекту Книги шостої «Колективні трудові відносини», у ст. 335 цієї Книги закріплено тільки поняття соціального діалогу. Окремо зазначається у ст. 335, що соціальний діалог здійснюється у порядку, встановленому законом. Таким чином, в основному кодифікованому законодавчому акті органи соціального діалогу як суб'єкти колективних трудових відносин не передбачені, що викликає заперечення.

Лагутіна Ірина Вікторівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри трудового права і права соціального забезпечення

ФАКТИЧНИЙ ДОПУСК ПРАЦІВНИКА ДО РОБОТИ БЕЗ ОФОРМЛЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ ЯК ОДИН ІЗ НАЙПОШИРЕНИХ ВИДІВ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Одним з основних напрямків діяльності органів нагляду і контролю є проведення перевірок щодо дотримання трудового законодавства.

Тактика перевірок досить різноманітна і залежить від ряду обставин і чинників: 1) характеру отриманого сигналу про правопорушення; 2) виду інформаційного джерела; 3) статусу піднаглядних об'єкта; 4) обсягу інформаційних даних, які належить піддати дослідженню і оцінці.

Найбільш ефективні ті перевірки, в основі яких – поєднання аналізу статистичної інформації, публікацій в засобах масової інформації, звернень і заяв громадян та юридичних осіб, матеріалів перевірок та ін.

За результатами перевірок спеціалізовані органи вживають конкретних заходів: надають обов'язкові для виконання приписи про усунення порушень; складають у випадках, передбачених законодавством, протоколи про адміністративні правопорушення, а також розглядають справи про адміністративні правопорушення та накладають адміністративні стягнення згідно із законодав-

ством; вносять роботодавцям подання про накладення стягнень на окремих посадових осіб, винних у порушенні законодавства про працю, а в окремих випадках передають матеріали щодо цих порушень до правоохоронних органів.

Зокрема, головними державними інспекторами управління з питань праці Головного управління Держпраці у Херсонській області було здійснено інспекційні відвідування на території курортної зони Херсонщини. Фахівці Головного управління перевірили кафе, міні-готелі, бази відпочинку м. Генічеськ, с. Щасливцево, с. Стрілкове та с. Генічеська Гірка. У ході перевірок виявлено 16 суб'єктів господарювання, що використовували роботу 39 працівників без укладення трудового договору. За використання нелегальної праці недобросовісними роботодавцями, Головним управлінням Держпраці у Херсонській області винесено постанови про накладення штрафу на загальну суму 4,7 млн грн [1].

Штрафну санкцію у сумі 2792250 гривень накладено Управлінням Держпраці у Чернівецькій області на суб'єкта господарювання за використання неоформленої праці 25 працівників на будівництві у Чернівцях.

Оскільки штрафна санкція за порушення чинного трудового законодавства у разі фактичного допуску до роботи працівника без оформлення або неналежного оформлення становить 30 мінімальних заробітних плат щодо кожного працівника, то матеріальна відповідальність даного суб'єкта господарювання перед Законом становить суму 2 792 250 грн. Загалом за вісім місяців 2018 року головними державними інспекторами Управління Держпраці у Чернівецькій області виявлено 269 осіб, котрі працювали без належного оформлення трудових відносин [2].

Стан дотримання трудових прав громадян значно погіршився, зросла кількість випадків і неофіційного оформлення трудових відносин.

Водночас, у 2017 році з метою поліпшення умов праці і подолання незадекларованої праці Міжнародною організацією праці започатковано проект «Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці і подолання незадекларованої праці», в рамках якого заплановані заходи щодо узгодження національного законодавства із рядом директив ЄС щодо трудових відносин (91/533/ЄЕС (обов'язок інформування), 2003/88/ЄС (робочий час); передача Держпраці України новітніх знань, інформації та проведення навчальних заходів для ефективного подолання незадекларованої праці; підвищення ефективності інспекції праці шляхом забезпечення повного застосування конвенції МОП № 81 і № 129, проведення навчання інспекторів праці і надання експертної підтримки керівництву Держпраці для запровадження системи інспекції праці з урахуванням успішних практик країн-

членів ЄС; а також розроблено стратегію подолання незадекларованої праці за підтримки проекту на період з 1 липня 2017 року по 30 червня 2019 року [3, с. 57].

5 вересня Уряд ухвалив розпорядження «Про заходи, спрямовані на детінізацію відносин у сфері зайнятості населення», яким передбачено проведення Державною службою України з питань праці, Державною фіскальною службою України, Пенсійним фондом України, Національною поліцією України, іншими центральними органами виконавчої влади спільно з органами місцевого самоврядування комплексних заходів, спрямованих на детінізацію ринку праці та вдосконалення контролю за оформленням трудових відносин із найманими працівниками [4]. Реалізація акта сприятиме підвищенню ефективності державної політики щодо захисту трудових прав людей, зменшенню застосування незадекларованої праці та посиленню дисципліни сплати податків і єдиного соціального внеску.

Важливим кроком у боротьбі з порушеннями трудового законодавства при прийнятті на роботу може бути здійснення органами інспекції праці профілактичних заходів з роботодавцем, спрямованих на дотримання трудового законодавства при прийомі громадян на роботу (наприклад, надання консультаційних послуг з питань трудового права; проведення семінарів на тему «Типові порушення трудового законодавства при прийомі на роботу»).

Головне завдання будь-якої системи інспекції праці — забезпечити дотримання законодавства про працю, тобто сукупності національних нормативних актів і стандартів, призначених для захисту всіх працівників у процесі їх роботи, а в сучасних системах — також і самозайнятих осіб і широкої громадськості, від будь-яких негативних наслідків роботи, що виконується.

Інспекція праці, як невід'ємна частина системи регулювання питань праці, що виконує основоположну функцію забезпечення застосування трудового законодавства та ефективного дотримання його вимог, сприяє економічному розвитку.

Список використаної літератури:

1. За використання незадекларованої праці до суб'єктів господарювання Арабатської стрілки Херсонської області застосовано фінансові санкції на суму 4,7 млн грн // [Електронний ресурс] / Сайт Державної служби України з питань праці. Режим доступу: <http://dsp.gov.ua/za-vykorystannia-nezadeklarovanoi-pratsi-do-sub-iektiv-hospodariuvannia-arabatskoi-strilky-khersonskoi-oblasti-zastosovano-finansovi-sanktsii-na-sumu-4-7-mln-hrn/>
2. Чернівецька область: на будівництві в обласному центрі нелегально працювали 25 працівників // [Електронний ресурс] / Сайт Державної служби України з питань праці. Режим доступу:

<http://dsp.gov.ua/chernivetska-oblast-na-budivnytstvi-v-oblasnomu-tsentri-nelehalno-pratsiuvaly-25-pratsivnykiv/>

3. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання прав і свобод людини і громадянина. — К., 2018. — 661 с.
4. Детінізація ринку праці є одним з головних завдань на шляху розвитку економіки України та захисту прав людей // [Електронний ресурс] / Сайт Державної служби України з питань праці. Режим доступу: <http://dsp.gov.ua/detinizatsiia-rynku-pratsi-ie-odnym-z-holovnykh-zavdan-na-shliakhu-rozvytku-ekonomiky-ukrainy-ta-zakhystu-prav-liudei/>

Тарасенко Вікторія Сергіївна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення,
кандидат юридичних наук, доцент

НАЛЕЖНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОКУРОРА ЯК СКЛADOVA ГАРАНТІЙ ЙОГО НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Відповідно до статті 48 Конституції України кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло [1, ст. 48]. Зазначене право належить до найважливіших конституційних соціальних прав людини і громадянина.

Положення статті 48 Конституції України повністю відтворюють вимоги статті 11 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права 1966 року, згідно з якою право кожного на достатній життєвий рівень для нього і його сім'ї включає достатнє харчування, одяг і житло [2, ст. 11]. Ратифікувавши цей Пакт в 1973 році, Україна визнала право на достатній життєвий рівень, взяла на себе відповідальність за його забезпечення і тому повинна вживати належні заходи щодо забезпечення здійснення цього права.

16 вересня 2015 року Верховна Рада України ратифікувала Конвенцію МОП № 117 Про основні цілі та норми соціальної політики, ухвалену на 46-й сесії Генеральної конференції МОП 22 червня 1962 року у м. Женеві. Зазначеною Конвенцією МОП № 117 передбачається вжиття заходів на міжнародному, регіональному або національному рівні для сприяння прогресу у таких сферах як, зокрема, охорона здоров'я, житлове будівництво, забезпечення продовольством, освіта, піклування про добробут дітей, становище жінок, поліпшення умов життя в сільських районах, соціальне забезпечення [3]. Підвищення рівня життя